

natureplus® - nemzetközi pecsét környezetbarát termékekre

A mai nyugati-típusú civilizációban élő ember életvitele, életének épített környezete nagyon megváltozott az elmúlt évszázad során. Életünknek ma már 80-90%-át zárt terekben töltjük el, épületeinkben olyan építési anyagokat használunk, melyek gyorsan, költség-hatékonyan beépíthetők, de az anyagok szervezetünkre, illetve a természetre gyakorolt hatásával nem vagyunk tisztában.

A natureplus® építőanyag minősítő rendszer összefogja az építésökológia és építésbiológia téren, az elmúlt évtizedekben felgyülemlett európai tapasztalatokat, és a felhasználók számára a gyártó és szakmai szervezetek bevonásával dolgoz ki környezetbarát védjegyet.

Előzmények

Az általános környezetvédelmi címkék, mint a nemzetközi Grüne Punkt, vagy a hazai Cédrus védjegy mellett, elsősorban Európa német-ajkú területein az elmúlt évtizedekben rengeteg tapasztalat gyűlt össze specifikusan az építőanyagok környezeti terhelése és egészségre gyakorolt hatása területén. Több szakmai csoport dolgozott ki építőanyag, majd épületszerkezet, végül egész épületet minősítő rendszereket. Ezen rendszerek közös alapja volt, hogy különféle részletezettségi szinten, az építési anyagok teljes életciklusa (bányászat, előállítás, használat, bontás) során várható környezetterhelést és káros anyag kibocsátást vizsgálták.

Jelentős állomása volt ezen kutatásoknak a SIA (Svájci Mérnök Kamara) keretében elkészült kutatás és azon kutatási eredményeket hasznosító BauBioDataBank szoftver, mely statisztikai gyártási adatokból kiindulva alapadatokat fektetett le építési termékek környezetterhelése vonatkozásában.

A kutatásokkal párhuzamosan az ökológiai mérleg készítésének elvét követve több termékminősítő rendszer, később pecsét is megjelent szerte Európában. A termékminősítő pecsétek közül mindenképpen meg kell említeni a német ÖkoPlus, illetve az IBR (Institute für Baubiologie Resenheim), valamint az osztrák IBO (Institute für Baubiologie Österreich) pecséteteket.

Az Európában párhuzamosan futó minősítési rendszerek egységesítésére 2001-ban alapították meg a Natureplus Egyesületet, mely az építőipari termékeket három aspektusból: környezeti-, egészségügyi-hatásuk, valamint alkalmazhatóságuk szempontjából vizsgálja.

A natureplus® védjegy jelenleg 9 Európai Unió országban és Svájcban van bevezetés alatt. A minősítő rendszer magyarországi bevezetését az Építészet-Biológiai Egyesület koordinálja.

A natureplus® felépítése

A natureplus® olyan minősítő rendszert dolgozott ki, melynek alapja a teljes átláthatóság, illetve a független szervezet által szavatolt megbízhatóság.

Az értékelés során két egymástól független munkacsoport dolgozik a minősítés megadásán. Az egyik munkacsoport a termékcsoportra vonatkozó kritériumokat határozza meg. A minősítő rendszer érdekessége, hogy a gyártók felelős együttműködésére is épít, hiszen az interneten teljes nyilvánossággal elérhető kritérium kidolgozásába részlegesen a gyártók képviselőit is bevonják. A kritériumrendszernek való megfelelést az első munkacsoporttól független személyek vizsgálják meg helyszíni és labormérések során (a fővizsgálatot általában egy egyszerűsített elővizsgálat előz meg).

Már említett alapelv, hogy termékek/termékcsoportok vonatkozásában a környezet-egészség-használhatóság hármas kritériumrendszert együttesen vizsgálják.

A minden termékre általánosan érvényes egy alapkritériumrendszert, és egyes termékcsoportokra további specifikációkat határoznak meg. Jelenleg 18 termékcsoporthatároztak meg irányelveket, melyek meglehetősen részletekbe menően állítanak kritériumrendszert a termékek elé.

Alapkövetelmény, hogy minden minősített termék EU, vagy nemzeti minősítéssel bírjon. Az építési anyagoknak legalább 85%-ban megújuló-, vagy ásványi nyersanyagot kell tartalmazni, toxikus anyagokat nem tartalmazhatnak. A megújuló nyersanyagokat csak fenntartható mértékben használhatják a termék előállításához, továbbá a termékekből, bontásuk után, nem képződhet veszélyes hulladék.

Az alkalmazhatóságot lehetővé tevő adalékok csak a legminimálisabb mértékben tartalmazhatnak környezetterhelő anyagokat, és az előállítás során minimális energia- és nyersanyag felhasználásra kell törekedjenek, mely kritériumok határértékeit termékcsoportonként specifikusan határozzák meg.

A 2004-es állapot szerint több mint 120 terméket vizsgáltak be, melyek közül pár példa, a hazai forgalomban is kapható termékek sorából: Marmóleum linóleumtermékek; Tondach tetőcserepek; Heraflax szálasított len hőszigetelés; Auro festékek.

A natureplus® védjegy hazai alkalmazásának lehetőségeit feltérképezendő négy civil szervezet az Építészet-Biológiai Egyesület, az Épített Környezetért Alapítvány, a Független Ökológiai Központ, valamint a Levegő Munkacsoport 2004 nyarán a Nemzeti Civil Alap anyagi támogatásával projektet indított, mely munkába az Országos Lakás és Építésügyi Hivatal, illetve az Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Kht. munkatársai is bekapcsolódtak.

A natureplus® védjegyről további információk találhatóak a www.natureplus.org valamint a www.fenntarthato.hu/epites/leirasok/anyagok/natureplus internetes oldalakon.

Medgyasszay Péter

Építészet-Biológiai Egyesület, Független Ökológiai Központ